

GAZETA LWOWSKA.

We Srode

N^{ro}. 9.

21. Stycznia 1824.

Wiadomości krajowe.

Uwiedomienia

C. K. Rządu krajowego.

Najjaśniejszy Pan najwyższą uchwałą z d. 7. Września r. b. i stosownie do przepisów Patentu z d. 8. Grudnia 1820, raczył Magnuszowi Hermann kierującemu C. K. uprzywilejowaną fabrykę płodów chemicznych w Schleinz, teraz w Wiedniu w miescie Nro. 1155 mieszkającemu, nadać pięcioletni przywilej na wynalazek »bez grysztanu i płodów kopalnianych jako pierwiastku, robić z krajowych płodów chemicznych, dwa gatunki farby zieloney pod nazwiskiem »farby zieloney patentowej« którą szczególnież zarobiona oleiem, przydatna do pociągania niż przedmiotów wystawionych na odmiannę powietrza, niemniej do malowania pokoiów i obiciów papierowych.«

Najjaśniejszy Pan najwyższą uchwałą z d. 21. Września r. b. i stosownie do przepisów Patentu z d. 28. Grudnia 1820 raczył Fryderykowi Wibel, uprawnionemu Zegarmistrzowi przy Neubau Nro. 155 i Karolowi Wackerhagen uprawnionemu fabrykantowi narzędzi rysunkowych (*Reisszeug*) w Mariahilf Nro. 59 mieszkającemu, nadać pięcioletni przywilej na poprawę: »za pomocą pewney maszyny każdy gatunek zegarów robić z oszczędzeniem połowy czasu do robienia zegarów sposobem zwyczajnym potrzebnego.

Najjaśniejszy Pan najwyższą uchwałą z dnia 7. Września r. b. raczył stosownie do przepisów najwyższego uniwersału z d. 8. Grudnia 1820 nadać Salomonowi Pergamenter, uprzywilejowanemu fabrykantowi mechanicznych wachlarzów, mieszkającemu w Wiedniu na Jägerzeile pod Nrm. 12 trzyletni przywilej na wynalazek wózów mechanicznych, które od zwyczajnych tem się różnią, że za żadnem pociąganiem albo pociśnięciem idącego, konie prędko wyprężone bydź mogą, co osobliwie dla uniknienia od niebezpieczeństwa, gdy konie spłoszą się, tudzież do dział i wózów amunicyjnych jest potrzebnem, i że na ten sposób każdy wóz bardzo małym kosztem prządzić można.

Najjaśniejszy Pan najwyższą uchwałą z d. 19. Sierpnia 1823 i stosownie do przepisów Patentu z d. 8. Grudnia 1820 raczył Beasowi, Rudolfowi, Ludwikowi Newhouse Radcy handlowemu W. Xięstwa Badenskiego w Mannheimie, nadać przywilej pięcioletni na poprawę robienia wysoku etheryczno-oleynego pod nazwiskiem: »prawdziwa wódka Kolonska« który łączy w sobie wszystkie zalety, dotąd znanych i najbardziej poszukiwanych wódek Kolonskich, równa się wódce Jana Maryi Faryny w Kolonii, a nawet jest jeszcze przyjemniejszego zapachu, a że główne części do tego wysoku wchodzące są z krajowych płodów, więc taniej przedawany być może.« — Wydział lekarski we względzie zdrowia, nie znalazł nic do zarzucenia przeciwko używaniu tego przywileju.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

W Londynie miano odebrać wiadomości z La Guaira (które już nie raz się nie potwierdziły) że Kolumbyjscy Jenerałowie Paez i Bermudez d. 8. Października szturmem odebrali Puerto Cabello.

Hiszpania.

Gwiazda donosi z Madrytu pod d. 20. Grudnia: »Dnia wczorayszego było posiedzenie Rady Ministeryjalney, na której Król przezydował. Dzisiaj znowu się zgromadzi pod przewodnictwem Infanta Don Carlos. Nazastrz będzie na niem przezydował Infant Don Francisco de Paula. Przedmiotem tak częstych narad jest wyrok Amnestyi, oczekiwany co chwila. Ma wysść d. 24go. — Własnie tu ogłoszoną została Bulla wydana w Rzymie pod d. 1wszym Sierpnia pozwalająca na żądanie byłey Rejencyi wybierać od świeckiego i klasztornego duchowieństwa przez lat dziesięć podatek, złożony rocznie z tociu milionów realów. — Przed kilkoma dniami wkroczył do tutejszey stolicy Jenerał Bessieres na czele szwadronu Kapiyników; dnia tego samego wszedł tu liczny batalion Hiszpańskiyy gwardyi z Andaluzyi, gdzie stał blisko 7 miesięcy.

Dziennik rozpraw donosi: »Wiadomości Madryckie z d. 16go Grudnia opiewają bardzo pomysłnie. Nowe Ministeryum nader ważnemi zatrudnia się pracami. Za dni kilka wydział amnestyi, a pomniejsze rozporządzenia już dane są do podpisu.

List prywatny pisany z Madrytu pod d. 20. Grudnia umieszczony w Gwiazdzie donosi, że wyrok Amnestyi przyjęty i podpisany został w Radzie ministeryalnej d. 19. Grudnia pod przewodnictwem Infanta Don Carlos. Sądząc, że wyrok ten jeszcze przed Świątami ogłoszony zostanie.

Król mając wzgląd na zasługi Don Jose Antonia Araque, tymczasowego dowódcy miasta Arquilles, który wiele przyczynił się do pomyślenia Riegi, mianował go Podskarbiem dwięciu miast Karoliny z roczną płacą 800 dukatów.

JKMość rozkazał Dyrektorom publicznego kredytu i ich Kommissarzom, ażeby nie wybierali z dóbr Towarzystwa Jezusowego, którym do czasu rządili, ponieważ wspomniane dobra oddane będą członkom tego Złozu.

Francuska codzienna Gazeta donosi z Madrytu, że Król Hiszpański posłał P. Clauselde Coussergues znanemu członkowi Francuskiej Izby Deputowanych (za dzieło: *Quelques considerations sur la revolution d'Espagne, et sur l'intervention de la France*) krzyż i gwiazdę orderu Karola III. Mówią, że dyplomata, mocą którego dano mu order, ułożony był najzaszczytniejszymi wyrazami, wszakże ten był Deputowany z największą gorliwością zajmował się przez lat trzy Królewską sprawą w Hiszpanii.

Restaurador oprócz wielu wspomnianych Królewskich wyroków nadających Biskupom i rojalistycznym Jenerałom nagrody i wyszczególnienia, umieścił jeszcze inny wyrok z d. 18. Grudnia dotyczący się urzędzenia finansów. W skutku tego od 1. Stycznia r. 1824 prowadzone będą regularnie rachunki dochodów podatkowych i rozprządzenia temi dochodami. »Tym sposobem napisano przy wstępie wyroku, że na będzie naprzód obliczyć wydatki, i dowiedzieć się z pewnością o stanie przychodów królewskich.

Hiszpański główny Intendent Katalanii oświadczył, że dotąd jeszcze jego siedziba w Manresie, a gdyby zamyslał przenieść się na inne miejsce, oznajmi o tem publiczność.

W prowincyach pobliskich stolicy ściga się wojsko dywizyi Quezady i Locho. Mówią, że wojsko to ma być nasamprzód urzędzone.

Wielka Brytania i Irlandya.

P. Canning bawiąc w Gloucester lodge, ciągle choruje na reumatyzm. Gdy go do Londynu zawieziono, wszyscy zagraniczni Posłowie mający interessa w jego wydziale udają się do niego.

Jenerał Mina przybył do Londynu d. 24. Grudnia, ale w liście pisanym do P. Bowrynga upraszał, ażeby go nie przyymowano z żadnemi proczystościami.

Okręt Glasgow o 50 działach wyprawiony został d. 14. Grudnia z tajnemi rozkazami na morze. Odpułnął z Plymtonth i to z takim pośpiechem, że Porucznika i 40 ludzi osady swojej zostawił.

W Sunderland wybudowano teraz ze 40 nowych okrętów ponaywiększej części o 200 beczkach ładunku. Już tego roku wciągniono tam do rejestru 45 nowych okrętów.

Miasto Winchester dało Kapitanowi Parry prawo obywatelstwa. Dnia tego była wielka proczystość i bal świetny.

Dnia 17go Grudnia okropna burza zerwała dachy na wielu domach w Londynie, a nawet dom pewnego P. Bowen zniszczyła zupełnie, tak dalece, że mieszkańcy zaledwo uratować się mogli z grożącego im niebezpieczeństwa. — Codziennie przybyszą smutne wiadomości o nieszczęśliwych przypadkach na morzu.

Francya.

Król Jmć nagradzając wierne usługi Hrabiego Villèle, Prezydenta Rady Ministrów mianował go Komandorem orderów Francuzkich.

Król wydał kilka rozporządzeń dotyczących się administracyi Skarbu. Pierwszemu z tych rozporządzeń nakazano, ażeby Minister Skarbu każdego 1. Lipca posyłał naywyższej Izbie rachunkowej powszechny przegląd (*resumé général*) rachunkowych czynności głównych poborców Skarbu. Powszechny ten przegląd obejmować będzie wszystkie przychody i wydatki rozmaitych galezi służby, zaczawszy od roku 1821. Drugim rozporządzeniem zniesiono miejsce Dyrektora wydatków Skarbu i oba miejsca głównych Kassyerów w wydziale Ministerstwa Skarbu. Od d. 1. Stycznia 1824 zatrudniać się będzie wydatkami tego wydziału jeden tylko urzędnik, który mieć będzie tytuł kassiera głównych wydatków Skarbu. Na to miejsce mianowano trzeciym rozporządzeniem P. Delafontaine. Czwartym rozporządzeniem wyznaczono czterech głównych nadzorców do administracyi podatków, a sześciu administratorów.

Zapewniają, że P. Gallatin, pełnomoc-

ny Minister Zjednoczonych Stanów Ameryki północny w Paryżu, bawiący w Ameryce za pozwoleniem, nie powróci więcéy, a P. Browe ma zastąpić jego miejsce.

Xiążę, Wódz naczelny, pozwolił Jenerałowi Porucznikowi Wicehrabiemu Donnadieu nosić wielki Krzyż orderu Ś. Ferdynanda, dany mu od Króla Jmci Katolickiego.

Zdrowie Xiężniczki Conde, Przeoryszy klasztoru w Świątyni (*Temple*), polepszyło się cokolwiek.

Drugi Sąd wojenny pod przewodnictwem Pułkownika głównego sztabu, Hrabiego Caraman, wyrokował d. 29. Grudnia w procesie wołyżera Simon, który, jak wiadomo, d. 2. Grudnia zastrzelił młodego Honein. Większością szescin głosów uznano go za niewinnego i odesłano do jego pułku.

D. 16. Grud. zatrudniał się Król. Sąd Karny (*Assis*) Departamentu Wschodnich Pireneów processem Lonjona z Perpignanu, Ponsa z Limoux i Vaura z Carcassone, którzy wraz z niejakim Joly z Limoux (co uszedł rąk sprawiedliwości) oskarżeni zostali o należenie do spisku w zamiarze obalenia Tronu i wzniecenia wojny domowej.

Z rozpraw Sądowych Królewskiego Sądu w Montpellier odbywających się pod przewodnictwem P. Delayrolles, dowiedzieliśmy się o następujących szczegółach téj sprawy:

»W pierwszych dniach r. 1823 wiadomione zostały Władze, że niejakich Antoni Lonjon właściciel dóbr, ieden z najgorliwszych wyśtańców Francuzko-Hispańskich rewolucjonistów, miał zamiar odjechać z pod Figueras i porozwozić po różnych miejscach Departamentu Aude i Wschodnich Pireneów odezwę Cugnota de Montarlot i listy pisane przez Augusta de la Roche, byłego Oficera od strzelców, którego dawniéy sądził Sąd w Montpellier, ale uciekł do Hiszpanii, gdzie przyjąwszy go rewolucjonisci użyli do służby w Figueras.«

»Lonjon opuściwszy Francję od Sierpnia 1822 i służąc w Figueras za kaprała w pułku Konstytucyjnych górskich strzelców (*Miqueletów*) odjechał w saméy istocie z tego miasta d. 2. Kwietnia 1823, unikając we dnie gościnna, za pomocą przewodników, którym dobrze płacił, dostał się do Cassamani, na granicę Departamentu Aude i Wschodnich Pireneów, a d. 6. Kwietnia koło północy przez żandarmów poymany został.«

»Znaleziono przy nim sztylet strzelców górskich, pistolet, odezwę i manifesta Cugnota de

Montarlot, patent na Adjutanta i Kawalera orderu Słońca, dany mu przez zbiega Montarlota, w nagrodę jego liberalności. Miał także przy sobie listy od wzmiankowanego Augusta de la Roche, pisane do różnych mieszkańców Departamentu Aude, których gorliwość maigć podniecać zalecony był im jako niezawodny i pewny człowiek.«

»Zaprowadzono go do więzień Perpignanu i oddano Władzom wojskowym, jako byłego Oficera, lecz Sąd cywilny wyśnił należycie godność jego i odesłano go do Sądu (*Assis*) Departamentu «

»Na czynione mu zapytania odpowiedział Lonjon, że Hiszpanię opuścił d. 2. Kwiet. powziąwszy pewną wiadomość o wybuchnionéy wojnie i rozważywszy, że przez dłuższe przebywanie w Figueras mógłby być wystawić się na nieprzyjemności ze strony Władz Francuskich. Z powrotu do Francji nie czynił żadnéy tajemnicy i owszém miał tam dane sobie zlecenia. Nie wiedział, jaka była treść poruczonych mu papierów, a mogących go oskarżać, uwiadomiony zaś o niebezpieczeństwie, szukał tylko sposobności, jakby te papiery nypredzéy mógł popalić.«

Adwokat Królewski i Sędziowie powstali przeciw temu systematowi obrony i zrobili Lonjonowi uwagę, że człowiek, któremu sumienie każe powracać do oyczyzny, czyni to publicznie, ale nie potajemnie, i że Lonjon czynił, i nie w nocy i samemi tajemnymi drogami, gdzie potrzebował przewodników. Zarzucano mu także, że nie był w domu, gdzie go po dziewięćdniowéy nieprzytomności zastać spodziewano się, ale że go poymano na granicy Departamentu Aude, gdzie zapewne chciał zniszczyć owe listy.«

»Lonjon przyznał się, że bywał przewodnikiem i towarzyszem podróży Cugnota de Montarlot, lecz podówczas osoba jego nie zdawała się mu być tak ważną. Przyznał się, że dostał patent na Adjutanta i Kawalera orderu Słońca, ale go to mniéy obchodziło, a związki jego z Augustem de la Roche także lekce sobie ważył.«

Pons, drugi oskarżony, Adwokat z Limoux przyznał się, że kilka listów odebrał od Augusta de la Roche, i że na nie odpisał. Między listami znalezionemi u Lonjona, był także ieden do niego. Że Ponsowi nie musiałybyż obcemi zabiegi spiskowych, dowodziły niektóre polityczne przytyłki, i myśli dwuznaczne umieszczone w wspomnianym liście. Tak wielkim był liberalistą, że nawet synawo jego nazwał przy chrzcie Liberalem.

Vaur jest to młody kupiec z Carcassonu, znający także la Rocha i Cugrota de Montarlot.

Czytano głośno drukowane odezwy Cugnota de Montarlot. Z litością słuchano rewolucyjnych jego wykrzyknien i wybuchów bezwzględnej namiętności, wszakże to działa się w tém mieście, które widziało wracających na swoje łono zwycięzców Llersu i Llostarlychu i owę białą chorągiew, przed którą Cugnot de Montarlot i jemu podobni Francuzi pierszechneli.

Proces ten jest podobny do wielu innych wytoczonych dawniej przed trybunały. I w nim nadsłano także do sędziów listy bezimiennie, pełne okropnych pogrozek i innych napisów, których zamiar łatwy do odgadnienia.

Państwo Papieżkie.

Donoszą z Rzymu pod d. 25. Grud., że Oyciec Ś. chorujący już od wielu lat na hemoroidy, tak mocno zapadł na nie w upłynionym tygodniu, że musiał leżeć w łóżku. Na wigilię Bożego Narodzenia był bardzo słaby, żądał nawet, ażeby mu dano Sakramenta, które o zgięty godzinie po północy przyjmował od Kardynała Galeffi. Środki użyte przez lekarzów miały pomyślny skutek, po upływie godzin kilku czuł ulgę Oyciec Ś. tak dalece, że nawet tego samego dnia długie dawał posłuchanie Kardynałowi Sekretarzowi Stanu della Somaglia i mówił z nim o interesach. Nie widziano takiego niebezpieczeństwa, ażeby nakazywać nabożestwo *pro Pontifice infirmo*, ponieważ jest nadzieja, że Oyciec Ś. wkrótce wyzdrowieje.

Królestwo Obojczy Sycylii.

Król Jegomość wyznaczył znaczną sumę na wsparcie tych, którzy uciarlieli przez trzęsienie ziemi, co w Marco r. z. w Palermo i w 20 okolicznych wioskach wielkie pozoczyło spustoszenia. Na odbudowanie ich domów dane będzie drzewo z Królewskich lasów, a gdy ci nieszczęśliwi wystawią domy swoje w przeciągu wyznaczzonego czasu, wolni będą przez lat dziesięć od wszelkich gruntowych podatków. — Na wiadomość o wielkich spustoszeniach i wezbraniach, które d. 14. Listop. r. z. zniszczyły 15 wiosek, a nawet Messynę uszkodziły, wyznaczoną została od Króla Kommissya dla wymiarkowania na miejscu pozyczonych szkody.

Niemcy.

Urzędy krajowe Xięstwa Meinungen nowym sposobem zostały urządzone podług uchwały z d. 25go Listopada. Składać się będą 1) z »Rządu krajowego«, do którego należeć będzie Policyja krajowa, urząd budowniczy, administracyja krajowa, wojskowość, wyjąwszy wykroczenia przeciw służbie i karności. Rząd ten złączony z najwyższym krajowym Sądem zawiadować będzie wydziałem podatkowym, dozorem urzędów, a połączony z Kamercją kierować będzie sprawami Państwa; 2) »Najwyższy Sąd krajowy« będzie urzędem Sprawiedliwości. Do niego należeć będą sprawy Duchowienstwa i wojskowych, oraz rozwoły, które już drogą pojednania były o podwładnego duchownego Sądu i w Konsystorzu; 3) »Konsystorza«, do którego przydano wydział obogich; 4) »Kamercję« trudniące się zarządem Dóbr krajowych i rachunkami.

Szwecyja i Norwegia.

Sejm zakończony został d. 22. Grudnia, a Król rozpuścił Stany ze zwyczajnymi formalnościami mową czytaną przez Następcę Tronu.

Rossyja.

Gazety Berlińskie donoszą z Petersburga pod d. 19. Grud.: »Karolina Xiężniczka Wirtemberska uczyniła d. 17. Grud. w kościele zamkowym wyznanie wiary podług nanki Kościoła Greckiego. Xiężniczkę prowadziła Cesarzowa Maryja do kościoła, przy którego drzwiach przyjmowała ją Duchowienstwo z uszanowaniem. Tam bierzmowaną była troczyście w przytomności Cesarza, obuch Cesarzowych, Xiążęcia Oranii, W. Xiążęcia Mihołaina, W. Xiężney Alexandry, W. Xięcia Michala, Xiążęcia, Xiężney i Xiężniczki Maryi Wirtemberskiej. W. Xiężna otrzymała imię Heleny Pawłówny; przyczem asystowała jej za Kamę W. Xiężna Maryja. Dnia następującego, to jest, d. 18. Grudnia odbyły się zaślubiny W. Xięcia Michala z Xiężniczką w pałacu zimowym. Wieczorem w sali Jerzego był wielki bal dworski, oświecono twierdzę i całe miasto. Dzisiaj w Niedzielę dla złożenia powinnowań przypyszczono do Dworu wszystkie mające tam wstęp osoby; kobiety były ubrane w narodowy stroja Rossyjskim, a mężczyźni w gali.«

(Do tego Numeru Gazety dołączony jest III. Numer Rozmaitości.)